

Ikt. sz.: FFB-41/30-7/2020.

FFB-11/2020. sz. ülés
(FFB-37/2018-2022. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Fenntartható fejlődés bizottságának**
2020. november 10-én, kedden 10 óra 18 perckor
az Országház Széll Kálmán termében (főemelet 64.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek 2019. évi tevékenységéről szóló B/8769. számú beszámoló</i>	
<i>(Beszámoló megvitatása a HHSZ 84. § (6) bekezdése alapján)</i>	
<i>Az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek 2019. évi tevékenységéről szóló beszámoló elfogadásáról szóló H/11093. számú határozati javaslat</i>	
<i>(Az Igazságügyi bizottság önálló indítványa) (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a és a 84. § (6) bekezdése alapján)</i>	
<i>(Vitához kapcsolódó bizottság)</i>	5
<i>Dr. Bándi Gyula szóbeli kiegészítése</i>	5
<i>Hozzászólások</i>	11
<i>Dr. Bándi Gyula reflexiói</i>	13
<i>Határozathozatalok</i>	13
<i>Egyebek</i>	14
<i>Az ülés berekesztése</i>	14

Napirendi javaslat

1. a) Beszámoló az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek tevékenységéről 2019 (B/8769.)
(Beszámoló megvitatása a HHSZ 84. § (6) bekezdése alapján)
 - b) Az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek 2019. évi tevékenységéről szóló beszámoló elfogadásáról szóló határozati javaslat (H/11093. szám)
(Az Igazságügyi bizottság önálló indítványa)
(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a és a 84. § (6) bekezdése alapján)
(Vitához kapcsolódó bizottság)
-
2. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Schmuck Erzsébet (LMP), a bizottság elnöke

Bencsik János (Fidesz), a bizottság alelnöke

Nunkovics Tibor (Jobbik), a bizottság alelnöke

Dr. Koncz Zsófia (Fidesz)

Hajdu László (DK)

Helyettesítési megbízást adott

Varga Gábor (Fidesz) dr. Koncz Zsófiának (Fidesz)

Szászfalvi László (KDNP) Bencsik Jánosnak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Hatvani Szabolcs bizottsági munkatárs

Meghívottak

Hozzászóló

Dr. Bándi Gyula, az alapvető jogok biztosának a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyettese

Megjelentek

Dr. Martinez-Zemplén Anna, a jövő nemzedékek szószólója titkárságának vezetője

Dr. Somosi György főosztályvezető (Hatósági és Környezetvédelmi Főosztály)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 18 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

SCHMUCK ERZSÉBET (LMP), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! Arra kérek mindenkit, foglaljon helyet, és javasolom, hogy kezdjük el az ülésünket. Ezzel a mai, november 10-ei második ülésünket megnyitom. Köszöntöm a bizottság tagjait, vendégeinket, az ülésre érkezett hallgatóságot! Megállapítom, hogy a bizottság határozatképes, Bencsik János alelnök úr helyettesíti Szászfalvi László képviselő urat és Koncz Zsófia helyettesít Varga Gábort.

A mai második ülésünk napirendi javaslatát is megküldtük előzetesen. Kérem, aki egyetért a javaslattal, kézfeltartással jelezze. *(Szavazás.)* Egyhangú. Megállapítom, hogy a bizottság a napirendet elfogadta.

Az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek 2019. évi tevékenységéről szóló B/8769. számú beszámoló

(Beszámoló megvitatása a HHSZ 84. § (6) bekezdése alapján)

Az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek 2019. évi tevékenységéről szóló beszámoló elfogadásáról szóló H/11093. számú határozati javaslat

(Az Igazságügyi bizottság önálló indítványa)

**(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a és a 84. § (6) bekezdése alapján)
(Vitához kapcsolódó bizottság)**

Soron következik tehát az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek 2019. évi tevékenységéről szóló B/8769. számú beszámoló megtárgyalása, illetve a beszámoló elfogadásáról szóló H/11093. számú javaslat részletes vitája. Évente általában egyszer találkozunk ezzel a műfajjal, azaz egy beszámoló és az elfogadásáról szóló határozati javaslat részletes vitájával, így röviden tájékoztatom képviselőtársaimat erről az ügymenetről.

Ahogy azt a bizottság már megtapasztalta, a beszámoló megtárgyalása, elfogadása, a határozati javaslat részletes vitája eltér a törvényjavaslatoknál megszokott eljárástól. A házszabály 44. §-ának (6) bekezdése szerint a vitához kapcsolódó bizottságnak a részletes vita során magát a beszámolót is meg kell vitatnia, a bizottsági jelentés pedig a házszabály 45. §-ának (6) bekezdésében meghatározottakon túl tartalmazhatja a bizottságnak a beszámolóban foglalt megállapítások megalapozottságáról kialakított álláspontját is.

Javasolom, hogy a bizottság elsőként hallgassa meg a beszámoló ismertetését. Ennek kapcsán köszöntöm dr. Bándi Gyulát, az alapvető jogok biztosának jövő nemzedékek képviselőjét ellátó helyettesét és munkatársait. Megkérem a szószóló urat, hogy a beszámolóhoz tegye meg a szóbeli kiegészítését. Parancsoljon!

Dr. Bándi Gyula szóbeli kiegészítése

DR. BÁNDI GYULA, az alapvető jogok biztosának a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyettese: *(Hangosítás nélkül:)* Köszönöm szépen. Mit kell tennem, elnézést? *(Hangosítással folytatva:)* Elnézést kérek! Ugye, addig levehetem a maszkot, amíg beszélek, nem baj, ugye?

ELNÖK: Igen. *(Dr. Bándi Gyula leveszi a maszkját.)*

DR. BÁNDI GYULA, az alapvető jogok biztosának a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyettese: Köszönöm szépen. Tisztelettel köszöntöm a bizottság tagjait, és elsősorban a köszönetemet szeretném kifejezni azért, hogy találkozni tudunk annak ellenére, hogy formálisan az Országgyűlés plenáris ülése a múlt héten már elég hosszán tárgyalt az országgyűlési biztos jelentéséről, beszámolójáról, és a mi anyagunkat is külön érintette. Nagy meglepéssel hadd mondjam el itt is, hogy ilyen hosszú és érdemi megbeszélés régen volt, mint amilyenre most került sor, ennek én nagyon örülök; és hogy ezek után még a Fenntartható fejlődés bizottsága is sort kerít erre a beszélgetésre, azt külön szeretném megköszönni, mert mindig öröm, hogyha erről tudunk beszélni.

Azért a tisztesség kedvéért szeretném jelezni, hogy úgy volt, hogy Kozma Ákos biztos úr is jelen lesz, csak most az új vírushelyzet kapcsán azt beszéltek meg, hogy jó lenne, ha a biztos és a két biztoshelyettes nem lenne egyszerre egy helyen, merthogy ha valami történik, akkor a szervezet vezetésével ne legyen probléma. Elnézést kér, nagyon sajnálja, hogy ez így alakult, de az új fejlemények meg az új, most bevezetésre kerülő intézkedések sajnos efelé tendálnak.

Szintén a tisztesség kedvéért szeretném bemutatni kollégáimat: Martinez-Zemplén Anna a titkárság vezetője, a jövő nemzedékek szószólója titkársága vezetője, Somosi György pedig a hatósági ügyekért felelős vezető a különböző, főleg az egyéni..., de azért nálunk ez nem ennyire kötött, de a felelősség mégis az övé. Azért kértem meg őket, hogy jöjjenek el, hogy ha esetleg valami olyan egyedi, sajátos kérdés merül fel, akkor tudjunk pontosan válaszolni.

Igyekszem rövidre fogni, ha jól tudom, olyan háromnegyed óránk van nagyjából, mondhatom? 50 perc? 45-50 perc? Mert ha jól tudom...

ELNÖK: Inkább 40.

DR. BÁNDI GYULA, az alapvető jogok biztosának a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyettese: Inkább 40, jó. Nem fogom kitölteni, ígérem. Néhány dolgot szeretnék kiemelni a beszámolóból, és nyilvánvalóan csak a minket érintő területek kapcsán, tehát értelemszerűen ahogy eddig sem, most sem fogok beszélni a jövő nemzedékek szószólója területén kívüli biztosi tevékenységekről, hanem csak a miénkről.

Ezzel kapcsolatosan az első mindjárt a jogalkotás, és akkor így folytatnám. A jogalkotási kérdés kapcsán nem a mi jogalkotásunkról, hanem a jogszabályvéleményezésről és a jogszabály-kezdeményezésről beszélek természetesen. Ennek keretében 25 jogszabályvéleményezési folyamatban vettünk részt, és ezzel kapcsolatosan azért lenne néhány kritikai megjegyzésem; nem úgy gondoltam, hogy elmesélem, hogy melyekben, mert az most talán kevésbé jelentős és érdekes, hanem inkább úgy gondolom, hogy azt hiszem, ennél azért többen is részt vehettünk volna, tehát a 25-öt nem feltétlenül tartom kielégítőnek. Nagyon sok esetben kiderült, hogy utólag mi kerestük meg az előterjesztőt, tehát elmulasztották az alapjogi kérdéseket összevetni a jogszabálytervezettel. Hogy egy konkrét példát mondjak: valószínűleg mindenki ismeri azt az ügyet, amelyben a köztársasági elnök úr kezdeményezte az alkotmánybírósági felülvizsgálatot, ez a vízügyi törvény és - mondjuk úgy - a kútfúrásos ügy. Ezek után tavaly is foglalkoztak az előterjesztők ezzel az öntözéses gazdálkodásos és a kútfúrásos üggyel, és miután közismert volt, hogy az Alkotmánybíróság jelentős mértékben támaszkodott a jövő nemzedékek szószólója által beadott hosszú anyagokra, és hogy sok kifogásunk volt, amelyeket el is mondtunk a különböző bizottsági üléseken annak előtte, mégsem kerestek meg például azzal, hogy milyen új előterjesztések vannak.

Ami még sajnos szintén kritikai kérdésként merül fel, hogy amellet tehát, hogy ennek a véleménymegkérési kötelezettségnek nem tesznek mindig eleget az előterjesztők, a másik az, hogy nagyon rövidek a határidők. Nyilvánvalóan egy jogszabálytervezet véleményezése pár nap alatt - mert két-három napot biztosítanak mondjuk arra, hogy azt végignézzük, és esetleg akár több száz oldalas ilyen salátatörvényekre is gondolok ez alatt - eléggé nehéz. Megtesszük mindig, hiszen nyilvánvalóan ez a feladatunk, de jobb lenne, ha erre több idő állna rendelkezésre.

Az utolsó megjegyzés pedig, hogy sorra-rendre elmaradnak azok a hatástanulmányok, környezeti hatásvizsgálatok, pontosabban vizsgálati elemzések, amelyeknek kísérniük kellene a környezetvédelemmel, a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos jogszabályok tervezetét, és ez bizony erősen megnehezíti a tisztánlátást. Ezzel együtt mi mindenképpen megköszönjük mindenkinek, aki az előterjesztés véleményezésébe bevont minket, és jó néhány esetben hallgatott is a véleményünkre.

Magunk is tettünk előterjesztéseket jogalkotásra. Az egyik ilyen javaslat ismert, hiszen itt a házban volt az utolsó megbeszélés még – hogy mondjam? - a békeidőkben, 2019 őszén, amikor még senki nem gondolta, hogy egy kicsit meg fog nehezülni az élet, az pedig a környezeti felelősséggel kapcsolatos javaslat volt. Ezt azért is szeretném szívesen emlegetni, mert az Országgyűlés plenáris ülésén is majdnem minden frakció, gyakorlatilag minden frakció részéről - most nem tudom pontosan, statisztikát nem vezettem, de úgy emlékszem, minden frakció részéről - külön felvetették, hogy az egy fontos jogalkotási javaslat, amely részben a meglévő környezeti problémákkal, részben a jövő környezeti problémák kezelésével, a történeti károkkal foglalkozik, úgy mondanám, hogy annak érdekében, hogy ne legyenek később újra történeti károk, tehát azzal foglalkozna a környezeti felelősségi javaslatcsomag, amelynek az az érdekessége, hogy nem kíván valamilyen különleges, átfogó, új jogalkotást, hanem csak azokat a meglévő ígérvényeket tartalmazza, amelyeket a végrehajtási szabályokban már régen be kellett volna fogadni, vagy néhány pontosítást vagy néhány finomítást, és nyilvánvalóan elég komoly költségvetési források rendelkezésre állását tenné szükségessé annak érdekében, hogy a minél előbbi beavatkozások révén, az ezzel kapcsolatos költségek megelőlegezése révén elkerülhető legyen a későbbi sokkal nagyobb igényű beavatkozás. És - még egy példát kiemelve az egészből - bizony már nagyon időszerű lenne, hogy az 1995. évi környezetvédelmi törvény által előrebocsátott vagy megkövetelt biztosítás, biztosítékadási rendszer ténylegesen megvalósuljon, elébe menve annak, hogy később azután például mégiscsak véglegesen a költségvetésre és az államra háruljanak a környezeti károk felszámolásának költségei. Ilyen és ehhez hasonló kérdések merülnek fel.

Minden minisztériumnak, amely ebben érintett, megküldtük ezt a kezdeményezést személyesen is, kérve azt, hogy próbáljanak ebben intézkedni. A legtöbb helyről pozitív válasz érkezett, de tudomásom szerint azóta sem történt semmi. Feltett szándékom, hogy egyébként most megint megírom és elküldöm ugyanezt a körlevelet a minisztériumokat vezető minisztereknek, és megkérdezem, hogy szerintük történt-e valami - hátha csak én nem vettem észre vagy a kollégáim nem voltak elég körültekintőek -, és hogy talán időszerű lenne. Ehhez kitűnő adalék az, hogy az országgyűlési plenáris ülésen erre külön kitértek.

A jogalkotással kapcsolatos az, hogy 2019-ben került sor az Alkotmánybíróságnak szóló beadvány megfogalmazására és elküldésére, amit az alapvető jogok biztosa ad be, de a jövő nemzedékek szószólójának kezdeményezésére, amely az erdőtörvény és a természetvédelmi törvény módosításával kapcsolatos kérdésekről szólt. Ugyan ez tavalyi, ez egy áthúzódó feladat, gondolom, ismert, hogy ebben az évben júliusban végül is az Alkotmánybíróság gyakorlatilag 95 százalékban helyt adott az előterjesztésnek, és egy nagyon nagy jelentőségű, a természetvédelem, az

erdőgazdálkodás szempontjából egy nagyon nagy jelentőségű határozatot fogadott el ennek az előterjesztésnek a nyomán. Ebben a kérdésben különösképpen fontosnak tartom azt, hogy a nemzet közös örökségét védő alaptörvényi P) cikk tartalommal, tényleges és erőteljes tartalommal való megtöltésének egy újabb szakaszába léptünk, és még komolyabban vette az Alkotmánybíróság az ezzel kapcsolatos aggályokat.

Fontos döntést hozott az Alkotmánybíróság 2019-ben a hatósági rendszer szervezeti és eljárási garanciái kapcsán, amikor éveken át tartott az eljárás, amelyben arról kellett döntenie, hogy vajon a hatósági rendszerben bekövetkezett változások az Alaptörvénnyel ellentétesek-e. Az alapvető válasz az volt, hogy nem - erre egyébként lehetett is számítani, hogy ez az alapvető válasz, hiszen a kormányzat felelőssége a közigazgatás működésének megszervezése -, de büszkén mondhatjuk, hogy beadtam egy úgynevezett amicus curiae beadványt, amely nagyon sok tekintetben visszaköszött az Alkotmánybíróság határozatában, amely azzal volt kapcsolatos, hogy annak ellenére, hogy a szervezeti és hatósági rendszer módosítása kétségtelenül a jogalkotó és a kormány felelőssége, de emellett meg kell teremteni azokat a garanciákat, amelyek ennek révén gyengülni látszanak a természetvédelmi és a környezeti érdekek védelme szempontjából, tehát a döntéshozatal során ezeket fokozottan figyelembe kell venni. Ezzel kapcsolatosan figyelemfelhívást is közzétettünk, azt elküldtük a hatóságoknak, a minisztériumoknak és a kormányhivataloknak is - ugyanúgy, ahogy egyébként az erdőtörvény módosításával kapcsolatosan az idén, tehát ez egy bevett szokás, de, ugye, az, hogy mit csináltunk idén, nem ehhez a beszámolóhoz tartozik -, hogy összefoglaljuk, hogy az Alkotmánybíróság döntése nyomán melyek azok a feladatok, amelyeket véleményünk szerint meg kell valósítani ahhoz, hogy az alkotmánybírósági határozat maradéktalanul végrehajtásra kerüljön.

Foglalkoztunk azzal, és a biztos szintén a kezdeményezésére a Kúriától a balatonföldvári önkormányzat helyi építésügyi szabályzatának a felülvizsgálatát kérte, és a Kúria ezt el is fogadta. Itt tulajdonképpen arról van szó, hogy részben például társadalmi szervezetek ügyféli jogállásával kapcsolatos, részben pedig a magasabb szintű, magasabb rendű jogszabályokkal ellentétes jogalkotási kezdeményezéseket hátrította ezzel el.

Még három dolgot szeretnék mondani, amivel foglalkoztunk, és ami megérdemel külön egy-egy szót. Folyamatosan szóba kerül az, hogy van egy teljesen jogos és teljesen támogatandó kezdeményezés a tekintetben, hogy a közigazgatás kerüljön egyszerűsítésre, és bizonyos terhek az ügyfelek számára csökkenjenek, ugyanakkor mi folyamatosan annak adtunk hangot, hogy ez nem mehet a védendő érdekek rovására. Bármily furcsa is tehát, hogy az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalából azt mondjuk, hogy nem biztos, hogy minden esetben fel kéne áldozni az ügyfélnek való kedvezés oltárán a környezet- és természetvédelmi érdekeket, gondolok itt kifejezetten arra, ami több szempontból megjelent, például az engedélyezési rendszer felváltása bejelentésekkel vagy még annál is kevesebbel, mondván, hogy az ügyfeleket könnyebb helyzetbe hozzuk, ez vonatkozik akár az építési, akár bármilyen természetvédelmi és egyéb eljárásokra, ami egyben azt is jelenti, hogy a hatóságok részére a beavatkozás lehetősége minimálisra csökken, a megelőző intézkedések alkalmazásának a lehetősége pedig gyakorlatilag szinte teljesen eltűnik, mert hiszen ha én valamit bejelentek, akkor már a szabályok eltérősége mellett lehet hogy azonnal vagy egy-két nap vagy egy-két hét elteltével el is kezdem azt gyakorolni, nincs mód arra, hogy a hatóságok érdemben alakítani tudják az eljárásokat, és még időben észleljék, és beavatkozzanak a problémákba.

A másik ilyen kérdés ugyancsak ezzel kapcsolatos, ebbe a menetbe illik, az ellenőrzések gyakoriságának és mélységének csökkentése megint ugyanezen okok alapján. Itt is át kell gondolni, hogy mikor lehet ezt megoldani. Akkor, amikor ez

alapvetően környezetvédelmi és természetvédelmi szempontokat érint, akkor ezek az ellenőrzések nem maradhatnak el, és az ellenőrzési jogosítványokat nem lehet egy eljárássegyszerűsítési címszóval negligálni.

Az utolsó, amit még meg szerettem volna említeni, amivel foglalkoztunk, hogy milyen nehézségei vannak most a végrehajtásnak, és hogy az ahhoz szükséges hatósági jogkörök, feladatkörök, szakértelem, pénzügyi keretek rendelkezésre bocsátása mennyire fontos akkor, amikor például arról van szó, hogy a végrehajtást elrendelik, és abban, mondjuk, felhalmozott hulladék eltávolítására kell hogy sor kerüljön.

Nem kívánok részletesen belemenni abba, hogy sok szempontból foglalkoztunk a stratégiai, hosszú távú kérdésekkel a különböző fórumokkal, a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanáccsal, az Országos Környezetvédelmi Tanáccsal együttműködve is, a Fenntartható Fejlődési Stratégia előrehaladási jelentésében való közreműködést és hasonlókat kellene itt mondani, amiket most nem szeretnék részletezni. Egyet azonban szeretnék kiemelni: hogy felvettük a kapcsolatot az Állami Számvevőszékkel, amikor a nemzeti parkok vagyongazdálkodása kapcsán kritikákat fogalmaztak meg, és ezek a kritikák a nemzeti parkok természetvédelmi területeket érintő tevékenységét pusztán pénzügyi szempontból értelmezték, amikor arról megfeledeztek, és ezt most idén sajnos a vírushelyzet egy kicsit visszavetette, mert tavasszal szerettünk volna ezzel kapcsolatosan egy munkamegbeszélést tartani, ami így várhatóan idén év végére toródik át, és sajnos csak online lesz azzal kapcsolatosan, hogy jó lenne, hogyha értelmeznénk azt, hogy mi is tartozik a nemzeti vagyon fogalmába, és ezen belül különösen az ökológiai szolgáltatások kérdésének problémáját kellene tisztázni, amelyek ugyanolyan vagyoni értékű jogokat jelentenek, mint például hogy a terület bérlői mennyi összeget fizetnek ki a területbérletért, és lehet, hogy nem csak ebből a szempontból kellene értékelni. Ez volt a konkrét kérdés, de ez a konkrét kérdés csak egy apropója annak, hogy ezzel az egészszel foglalkozzunk. Most folynak tehát a megbeszélések, hogy hogyan megyünk tovább, a környezetgazdászokkal is elindult már az, hogy milyen első megbeszélést tartunk. Ez egy hosszú távú folyamat lesz egyébként, ez tehát 2019-ben indult.

Nagyon sok rendezvény és konferencia volt 2019-ben - attól tartok, hogy ezt 2020-ról már kevésbé fogom tudni elmondani sajnálatos módon, az ismert okoknál fogva. Csak hogy egy példát mondjak: nagy szomorúságom - elnézést, ez egy ilyen zárójeles személyes megjegyzés -, hogy Ferenc pápa enciklikájának ötödik évfordulója alkalmából lett volna egy nagyszerű rendezvény itt a házban márciusban, és az is áldozatul esett ennek a folyamatnak, pedig nagyon készültünk rá. Bocsánatot kérek a személyes megjegyzésért! Tehát a konferenciák és a rendezvények kapcsán volt egy nehézségünk, nevezetesen az, hogy 2019 nyarán egy másik székhelyre kellett költözni, megjegyzem, hogy most, 2020 őszén pedig már a végleges helyünkre, ide a szomszédba, a Falk Miksa utcába költöztünk, tehát kétszer volt költözés, ami bizony sajnos nagyon sok időt és energiát vett igénybe, tehát itt azért nem tudtunk mindent úgy megoldani, ahogy szeretttük volna. Egyebek között említhetem itt a szintén említett környezeti felelősség konferenciát, a hatósági határozatok végrehajtásával kapcsolatos műhelybeszélgetést, az ICOMOS-szal a műemlékvédelem helyzetéről folytatott beszélgetéseket, a táj nemzetközi napja kapcsán a Balaton védelméről folytatott beszélgetéseket, a lakossági kutak kérdését és azok kapcsán a fenntartható kúthasználatot, az Európai Unió szerepét a fenntartható fejlődés terén, és így tovább, és így tovább. Részt vettünk még sok más rendezvényen is, itt egy csomó információ van, erről nem szeretnék túlzottan sokat beszélni.

Még két dolgot szeretnék elmondani röviden, és akkor bőven van idő arra is, hogyha valamilyen kérdés vagy hozzászólás van. Az egyik dolog az egyéni panaszok, tehát a különböző ügyfelektől beérkezett panaszok és indítványok kérdése. 2019-ben a

jövő nemzedékek védelme kapcsán közvetlenül kapcsolódva - mert vannak olyanok, amelyek közvetetten érintettek, akár talán még jóval több van - 399 panaszbejelentés érkezett, hozzá szeretném tenni, hogy ezek közül jó néhányat nyilvánvalóan nem tudtunk tárgyalni. A plenáris ülésen is felvetődött az a kérdés, hogy miért megy ki kevesebb jelentés, mint amennyi panasz érkezik; ennek az az oka, hogy nagyon sok panasszal nem lehet foglalkozni, mert például folyamatban lévő eljárást érint, vagy, mondjuk, bíróság által felülvizsgálat alatt lévő eljárást érint, vagy pedig egyszerűen nem támasztják alá megfelelő információkkal, de azért nagyon sok van, itt mindenféle szép diagramokat lehet látni, hogyha valakit érdekel ez.

Nagyon sok zajpanasz érkezett a tavalyi évben, az összes beadvány majdnem egyharmada ilyen, sok a levegőtisztaság-védelemmel, továbbra is sok a hulladékgazdálkodással, ott is a közszolgáltatással kapcsolatos panasz, amellyel összefüggésben még előzőleg kiadtunk egy jelentést, amely elég kritikus volt. Meg kell mondjam, hogy ezt a véleményt sajnos azóta sem volt módom megváltoztatni, mert a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás helyzete továbbra sem, sem tavaly, sem idén nem javult. Voltak még favédelmi, növényvédelmi, természetvédelmi panaszok, sokféle panasz volt, nyilván olyanok is érkeztek, amilyenek korábban is, például közismert, hogy a ferihegyi repülőtérrel kapcsolatosan folyamatosan érkeznek, érkeztek panaszok, amelyekkel igyekeztünk foglalkozni. A legtöbb, az összes ügynek majdnem a fele Budapestről érkezett, utána még közel a harmada Pest megyéből jött, a többi, kevesebb, sokkal kevesebb érkezett vidékről. Volt ebben, mondom, közszolgáltatás, a fák környezetvédelmi és egészségi helyzete, védett madárfajok, ipari létesítmények szomszédjogi problémái, sok minden. Nagyon sok eljárás egyébként nagyon hosszadalmas és sok időt igényel, itt vannak olyan jelentések, amelyek több tucat oldalt foglalnak el, a legtöbb egyelőre 110 oldal körüli volt az elmúlt években, tehát ez egy nagyon komoly munka, többször vissza kell rá térni. 89 szakértői egyeztetésben voltunk szakmai partnerek, emellett 60 konferencián, műhelybeszélgetésen vettünk részt, mint említettem már.

Még két dolog - és ezzel be is fejezem -, az egyik a nemzetközi jelenlét, tehát hogy továbbra is törekedtünk a nemzetközi intézményekben érvényesíteni ezt a sajátosságot, amit ez a hivatal, a jövő nemzedékek szószólója hivatal jelent, különösképpen az ENSZ emberi jogi szervezeteivel való együttműködés során. Sok esetben készítettünk a szakmai jelentéstevők részére háttéranyagokat, például a gyermekek káros környezeti hatásoknak való kitettségével kapcsolatosan, az egészséges fenntartható környezet megteremtéséhez szükséges emberi jogi kötelezettségek kapcsán. Megemlíthetem még, hogy elég aktívan részt vettünk az európai uniós büntetőjogi kerethatározat érvényesülésével kapcsolatos munkákban, tehát amikor az egész magyarországi felülvizsgálat megindult, akkor minket kerestek meg először az EU részéről, hogy segítsük a munka irányának a meghatározását, és az EU-nak a Gazdasági és Szociális Bizottsága volt, amely ezt végezte.

Talán még említést érdemel az, hogy a FAO-val együttműködésben az élelmiszer-pazarlás csökkentése érdekében aktívan közreműködtünk egy tananyagcsomag fordításában és közreadásában, amely végre meg is jelent, és most elérhető, hozzáférhető elektronikus és nyomtatott formában is.

Az utolsó gondolat, amelyet szerettem volna elmondani, hogy mindezek során alapvetően nagy fontosságot tulajdonítottunk annak, és aktívan éltünk is azzal a lehetőséggel, hogy együttműködjünk a társadalmi és szakmai szervezetekkel, és ennek nemcsak az elvi szempontjait, hanem gyakorlati szempontjait is érvényesítettük, tehát gyakorlatilag minden ilyen szakmai beszélgetésbe, eljárásba bevontuk a társadalmi szervezeteket, nem egy esetben az eljárások kezdeményezői voltak, például az

erdőtörvénnyel kapcsolatos alkotmánybírósági beadvány eredendően környezetvédelmi és természetvédelmi társadalmi szervezetektől érkezett.

És csak egy kedves adalék, ha szabad ezt mondanom, hogy aztán végül is tavaly nem a szokásos időben, hanem decemberben került sor a Justitia Regnorum Fundamentum díj átadására, ahol, gondolom, a sokak által ismert, a természetvédelemben nagy hírnévre szert tett Farkas Istvánnak, aki a Magyar Természetvédők Szövetségének korábban elnöke volt, most társelnöke, adtuk át a Justitia Regnorum Fundamentum díjat az alapvető jogok - hiszen a környezethez való jog az alapvető jogokhoz tartozik - védelmében kifejtett tevékenységéért. Ez is mutatja, hogy mennyire fontosnak tartjuk ezt a vonalat.

Elnézést kérek, nem voltam túl hosszú? Elnézést kérek, ha igen, akkor bocsánat!

ELNÖK: Köszönöm szépen a szószóló úrnak a tájékoztatóját, és akkor kérdezem a bizottság tagjait, hogy ki kíván hozzászólni a részletes vita e szakaszában akár a beszámolóhoz, akár a határozati javaslat olyan szempontú vizsgálatához, hogy az megfelel-e az Alaptörvényből eredő követelményeknek, a jogalkotás szakmai követelményeinek, valamint a nemzetközi és európai uniós jogból eredő kötelezettségeknek, és illeszkedik-e a jogrendszer egészébe. Kérdezem tehát képviselőtársaimat, hogy ki kíván szólni. *(Jelzésre:)* Megadom a szót Bencsik János alelnök úrnak.

Hozzászólások

BENCSIK JÁNOS (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm a szót. Tisztelt Bizottság! Képviselőcsoportunk véleményét szeretném tolmácsolni, amennyiben támogatásra érdemesnek tartják, akkor a bizottság többségi véleménye is lehet belőle.

A bizottság megállapítja, hogy az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek 2019. évi tevékenységéről szóló beszámoló elfogadásáról szóló H/11093. számú határozati javaslat megfelel a házszabályi rendelkezések 44. § (1) bekezdése szerinti alkotmányossági, jogi és jogalkotási követelményeknek.

Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény rendelkezik az alapvető jogok biztosának parlamenti beszámolási kötelezettségéről. A biztos e kötelezettségének eleget téve tájékoztatta az Országgyűlést az alapjogvédelmi tevékenységéről. A jelen beszámoló igazolja, hogy az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek tevékenysége kiemelten fontos a fenntartható fejlődési célkitűzések eléréséhez és a klímaváltozás elleni hatékony fellépéshez. A biztos alkotmányos feladata az alapvető jogok védelme, valamint érvényesülésük előmozdítása, ami összhangban van azzal, hogy a fenntartható fejlődési célok implementációjának az alapvető jogok tiszteletben tartásával kell megvalósulnia.

Az elmúlt évtizedben az éghajlatváltozás felgyorsult, és ez valamennyi országot cselekvésre kötelezi. Az együttműködés nélkülözhetetlen a negatív változások megfékezése érdekében, de egyben lehetőség is. A számos nemzeti program és együttműködés új korszakot nyitott. Ezek nemcsak a szegénység alapvető okaival foglalkoznak, hanem a gazdasági növekedés és a jólét fokozásával, továbbá az emberek egészségügyi, oktatási és szociális szükségleteivel, miközben a környezetvédelemre is koncentrálnak.

2019-ben számos hosszú távú tervezési folyamatban is egyre hangsúlyosabbá vált a jövő nemzedékek érdeke, tehát a fenntartható fejlődés. Ez tükröződik az Európai Unió által elfogadott javaslatcsomagban, amelynek célja serkenteni Európa áttérését a nemzetközi versenyképességet fokozó, a fenntartható gazdasági növekedést ösztönző és új munkahelyeket teremtő körforgásos gazdasági rendszerre, valamint ez jelenik

meg az év végén elfogadott Green Deal, az európai zöldmegállapodás programjában, a hazai fenntartható fejlődési stratégiában, továbbá a klíma- és energiastratégiában is.

Mivel a biztos jogvédelem a társadalom leghátrányosabb helyzetben lévő csoportjaira fókuszál, így annak célja, hogy a fenntartható fejlődés megvalósítása során a leghátrányosabb helyzetűek életkörülményein kell először javítani. Az ombudsmani munka a fenntartható fejlődési célok alapjogokkal való szoros kapcsolata miatt közvetlen eredmények eléréséhez tud hozzájárulni a célok tényleges és konkrét hazai megvalósításával. Köszönöm a figyelmet.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem képviselőtársaimat, ki kíván még hozzászólni. *(Senki nem jelentkezik.)* Akkor átadom az elnöklést Bencsik alelnök úrnak, hogy az LMP-frakciónak az álláspontját ismertessem.

(Az ülés vezetését Bencsik János, a bizottság alelnöke veszi át.)

BENCSIK JÁNOS (Fidesz), a bizottság alelnöke, a továbbiakban ELNÖK: Az elnök asszonyé a szólás lehetősége.

SCHMUCK ERZSÉBET (LMP): Köszönöm szépen. Az LMP minden évben kiemelt figyelemmel kíséri és tanulmányozza a hivatal beszámolóját, hiszen tevékenységük nagyon pontos és érzékeny tükröt tart elénk a környezetügy és a fenntarthatóság helyzetéről, a megoldásra váró jogalkotási és egyéb problémákról, feladatokról. Éppen az az egyedülálló, hogy a hivatal munkája, tevékenysége során mind horizontális, mind vertikális értelemben teljes metszetet alkot, áttekintve az átfogó kérdéseken túl az egyes szakterületeket, megvizsgálva az ország különböző megyéit jellemző problémákat, világos képet alkotva a jogalkotás, a jogérvényesítés és az egyéb környezetpolitikai eszközök koherenciájáról vagy éppen annak hiányosságairól.

Egyértelmű, hogy a jövő nemzedékek szószólójának lenni évről évre felelősségteljesebb feladat, ahogyan erre a biztoshelyettes úr a beszámoló elején is utalt. A klímaváltozás olyan környezettudatossági hullámot indított el világszerte a felnőttek, de különösen az ifjúság körében, amely egyre nagyobb elvárás, nyomás alá helyezi a döntéshozókat, és remélhetőleg nagyobb politikai erőtered ad majd az olyan intézményeknek is, mint az alapvető jogok biztosának hivatala.

Már megszoktuk, hogy igen terjedelmes, részletes jelentést kapunk minden évben, de tudni kell, hogy mindez csak a jéghegy csúcsa, mert egy-egy vizsgált ügy mögött nagyon alapos tanulmányok sora segíti a tisztánlátást. A 2019. év is nagyon sok jelentős ügyet hozott a felszínre, ami sajnálatos, hogy ezek közül jó néhánynak már több évtizedes előzménye van, pontosabban hosszú évek politikai, szakpolitikai mulasztása vezetett ahhoz, hogy a hivatalnak ismét elő kellett vennie ezeket a kérdéseket. Csak jelzésszerűen sorolnék fel közülük néhányat, például a környezeti felelősség ügye, a szervezeti eljárási garanciák kérdései, a végrehajtás problémái, az új OTrT-vel kapcsolatos alkotmánybíróági indítvány, a Liszt Ferenc Repülőtér zajpanaszaival foglalkozó vizsgálat, a fák és egyéb természetvédelmi értékek védelmével kapcsolatos anomáliák. A statisztikai kimutatásokból jól látszik, hogy a kis létszámúra csökkent munkatársi gárda egyetlen év alatt is több száz, nagyon sokféle témájú és különböző horderejű ügygel foglalkozott, amiért ezúton is köszönet és elismerés illeti őket.

Azt gondoljuk, hogy a bizottság részéről még egy fontos dolgot kell kiemelni majd: hogy a hivatal és ez a fajta tevékenység nemcsak azért lett kitalálva, hogy tükröt tartson, hanem hogy a megalapozott és konstruktív javaslatokat figyelembe véve a

jövőben jobban menjenek a dolgok. Nos, a hivatal elvégezte a feladatát, most már a kormányon volna a sor, hogy foganatosítsa ezeket a javaslatokat.

Magam és az LMP részéről elismeréssel támogatom a jelentés elfogadását. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Az elnöki feladatokat visszaadom az elnök asszonynak.

(Az ülés vezetését Schmuck Erzsébet, a bizottság elnöke veszi át.)

SCHMUCK ERZSÉBET (LMP), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem, hogy a bizottság tagjai részéről kíván-e még hozzászólni valaki. *(Senki nem jelentkezik.)* Úgy látom, hogy nem. Akkor megadom a lehetőséget a szószóoló úrnak, hogy röviden, ha lehetséges, maximum három percben reagáljon.

Dr. Bándi Gyula reflexiói

DR. BÁNDI GYULA, az alapvető jogok biztosának a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyettese: Köszönöm szépen. Nem szükséges három percet kapnom, köszönöm szépen. Amiket hallottam, azok számomra megerősítőek voltak arra nézve, hogy abban a különleges helyzetben, amelyben tényleg a világban vagyunk, ezzel a szószóelői intézménnyel Magyarország továbbra is példát mutathat a világnak, Európának és a világnak, és ez nagyszerű dolog, és hogy ez azért érdemes arra, hogy figyelmet keltsen. Köszönöm szépen azokat a pozitív megjegyzéseket, amelyek itt is és múlt héten a plenáris ülésen is elhangzottak. Ezek megerősítenek abban, hogy ezt a tevékenységet tényleg folytatni kell, és tisztelettel kérem, hogy a Fenntartható fejlődés bizottsága ezután is támogasson minket ebben a munkában. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Még egyszer köszönöm szépen. Akkor a részletes vita ezen szakaszát lezárom, és ezzel áttérünk a második szakaszra.

Képviselői módosító javaslatot nem nyújtottak be a határozati javaslatához, így kérdezem, hogy a bizottság tagjainak van-e módosító javaslat benyújtására irányuló szándékuk. *(Nincs jelzés.)* Úgy látom, hogy nincsen.

Határozathozatalok

Akkor megnyitom a részletes vita utolsó szakaszát, amelyben bizottságunk dönt a részletes vita lezárásáról, a részletes vitáról szóló jelentés elfogadásáról és benyújtásáról. Kérdezem a bizottságot, hogy lezárja-e a részletes vitát. Aki ezzel egyetért, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* Egyhangúlag elfogadtuk.

Kérdezem a bizottságot, hogy elfogadja-e és benyújtja-e a részletes vitát lezáró jelentést. Aki támogatja ezt, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* 4 igen. Aki ellene volt? *(Szavazás.)* 1. Tartózkodott? *(Szavazás.)* Bocsánat, akkor kezdjük újra! Aki támogatta? *(Szavazás.)* 6 igen. Aki ellene volt? *(Szavazás.)* 1. Tartózkodott? *(Szavazás.)* Nem tartózkodott senki.

Ez lehetőséget ad arra, hogy kisebbségi véleményt mondjunk a plenárison, tehát ez volt az oka annak, hogy én nemmel szavaztam. *(Bencsik János: Rafinált!)*

Nem kötelező, de a bizottságnak lehetősége van bizottsági és kisebbségi előadót állítani, akik a plenáris ülésen ismertetik a bizottság jelentését, illetve az azzal kapcsolatos kisebbségi véleményt. Kérdezem a bizottságot, hogy a határozati házszabály 117. § (1) bekezdése alapján kíván-e előadót jelölni, aki a bizottság jelentését az Országgyűlés ülésén ismerteti. *(Bencsik János nemet int.)* Nem. A kisebbségi vélemény ismertetésére én jelentkezem. Köszönöm szépen.

Akkor gyakorlatilag lezárjuk ezt a napirendi pontot. Megköszönöm az előterjesztő részvételét, és lezárom ennek a napirendi pontnak a tárgyalását.

Egyebek

A mai utolsó, egyebek napirendi pontunkban tájékoztatom a bizottságot, hogy a következő ülésünket várhatóan 2020. november 24-én, azaz két hét múlva kedden, 13 óra 30 perckor fogjuk megtartani. Napirenden lesz egy európai uniós egyeztetési eljárás, amelynek tárgya az Európai Parlament és a Tanács rendelete a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról és az európai klímarendelet módosításáról - erre a házelnök úr már kijelölte a bizottságunkat, a határidő november 30-a -, továbbá tárgysorozatba vételi döntések meghozatalára kerül sor szükség szerint. A napirend kiegészülhet még további, a törvényalkotással kapcsolatos feladatokkal is, információink szerint jelentős mennyiségű törvényjavaslat benyújtása várható a mai napon.

Kérdezem, hogy az egyebek között bármelyik bizottsági tagunknak van-e más kérdése, véleménye. *(Senki nem jelentkezik.)* Úgy látom, hogy nincsen.

Az ülés berekesztése

Akkor ennek megfelelően a bizottságunk 2020. évi november 10-ei második, egyben utolsó ülését lezárom. További szép napot kívánok mindannyiunknak!

(Az ülés befejezésének időpontja: 11 óra 00 perc)

Bencsik János
a bizottság alelnöke

Schmuck Erzsébet
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Molnár Emese